

אזרחים ותיקים – זכויות במערכת הבריאות

מכלול הזכויות והשירותים הרפואיים העומדים לרשות האזרחים הוותיקים בישראל, תוך התמקדות בחוק ביטוח בריאות ממלכתי, חוק האזרחים הוותיקים ונהלי משרד הבריאות.

חוק האזרחים הוותיקים, התש"ן-1989, מגדיר "אזרח ותיק" כתושב ישראל שהגיע לגיל הפרישה כפי שנקבע בחוק גיל פרישה.

גיל הפרישה וגיל הזכאות במערכת הבריאות

קבוצת גיל	סטטוס זכאות מרכזי	זכויות בריאות מפתח
62-65 (נשים)	גיל פרישה מדורג	תחילת זכאות להנחות בהשתתפות עצמית רבעונית
67 (גברים)	גיל פרישה חובה	זכאות מלאה להפחתת תקרת השתתפות עצמית
72 ומעלה	זכאות מורחבת	10% הנחה נוספת בתרופות וסל שניים מורחב

שימו לב- מעמדו של האזרח הוותיק במערכת הבריאות אינו נגזר רק מגילו אלא גם ממצבו הכלכלי. החוק מעניק הטבות מוגדלות לאזרחים ותיקים המקבלים קצבת זקנה עם תוספת השלמת הכנסה.

מנגנוני הפטור וההנחות בהשתתפות עצמית

תקרות תשלום רבעוניות לשירותים רפואיים

- ✓ קופות החולים גובות השתתפות עצמית עבור ביקורים אצל רופאים מומחים (רופאים שניוניים), בדיקות במכונים (רנטגן, אולטרה-סאונד, MRI וכדומה) וביקורים במרפאות חוץ של בתי חולים.
- ✓ חוק ביטוח בריאות ממלכתי קובע תקרת תשלום רבעונית למשפחה, ומעבר לה, המבוטח פטור מתשלום נוסף באותו רבעון.
- ✓ עבור אזרחים ותיקים שהגיעו לגיל פרישת חובה (67), נקבעה הטבה משמעותית: תקרת התשלום הרבעונית עבורם מופחתת ב-50%.
- ✓ ההטבה ניתנת באופן אוטומטי במערכות המחשוב של קופות החולים, והיא חלה גם כאשר רק אחד מבני הזוג הגיע לגיל הפרישה.
- ✓ חשוב לציין כי רופאים ראשוניים (משפחה, פנימית, נשים) אינם כרוכים בתשלום השתתפות עצמית כלל, מה שמעודד רצף טיפולי בקהילה ללא חסם כלכלי.

למידע מפורט באתר כל זכות -

https://www.kolzchut.org.il/he/הפחתה_בתקרת_התשלום_לאזרחים_ותיקים_עבור_שירותי_בריאות_בקופות_החולים

פטורים לאוכלוסיות מוחלשות

אזרחים ותיקים הזכאים לפטור מלא מתשלום השתתפות עצמית עבור שירותים רפואיים מסוימים הם:

- מקבלי קצבת זקנה עם השלמת הכנסה,
- מקבלי קצבת שאירים עם השלמת הכנסה,
- מקבלי קצבת זקנה לנכה

הפטור חל על ביקורי רופאים, מכונים ומרפאות חוץ, ובמקרים מסוימים גם על תרופות, בהתאם לסטטוס הסוציאלי המדווח מהמוסד לביטוח לאומי לקופות החולים.

הנחות ברכישת תרופות ומזון תרופתי

אזרחים ותיקים מגיל 72 ומעלה זכאים להנחה של 10% מעבר למחיר המסובסד של תרופות שבסל הבריאות. הנחה זו ניתנת בכל בתי המרקחת של הקופה ובבתי מרקחת שבהסדר.

חולים כרוניים – המוגדרים כמי שצורכים תרופות באופן קבוע במשך חצי שנה לפחות או סובלים ממחלה המופיעה ברשימה המוגדרת של משרד הבריאות – נהנים מתקרת תשלום חודשית או רבעונית עבור תרופות.

הגדרת "חולה כרוני" היא רחבה וכוללת חולי סוכרת, לחץ דם, מחלות לב, פרקינסון, אלצהיימר וסרטן. עבור אזרחים ותיקים המקבלים השלמת הכנסה, התקרה המקסימלית עבור תרופות נמוכה בכ-50% מהתקרה הרגילה, מה שמבטיח הגנה כלכלית הדוקה יותר.

למידע מפורט ומעודכן באתר כל הבריאות - <https://call.gov.il/page/GE33>

בריאות השן לאזרחים ותיקים - טיפולים מונעים ומשמרים ללא השתתפות עצמית

מבוטחים מגיל 72 ומעלה זכאים לקבל סדרת טיפולים בסיסיים ללא כל עלות כספית במרפאות הקופה (כללית סמייל, מכבינט וכדומה) או במרפאות פרטיות שבהסכם.

למדע מלא באתר כל הבריאות- <https://call.gov.il/product-page/10012236>

שיקום רפואי וגריאטריה שיקומית-אבחנה ומסלולי שיקום

הזכאות לשיקום נקבעת על ידי רופא מומחה בשיקום או גריאטר, המגדיר את הפוטנציאל השיקומי של המטופל. קיימים שלושה מסלולים עיקריים הניתנים לאזרחים ותיקים:

1. **אשפוז שיקומי:** מיועד למקרים מורכבים הדורשים השגחה רפואית וסיעודית 24/7. השיקום מתבצע במחלקות גריאטריה שיקומית בבתי חולים כלליים או בבתי חולים שיקומיים ייעודיים.
2. **שיקום יום:** המטופל מגיע למרכז שיקום בבוקר וחוזר לביתו אחר הצהריים.
3. **שיקום בית:** מהווה פתרון למטופלים שהסביבה הביתית שלהם תומכת ונגישה. הצוות השיקומי (פיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, קלינאי תקשורת) מגיע לבית המטופל בתדירות של לפחות 5 טיפולים בשבוע, תוך מעקב רפואי וסיעודי צמוד.

למידע באתר כל הבריאות -

<https://call.gov.il/product-page/100343> - שיקום בקהילה

<https://call.gov.il/product-page/10012208> - שיקום בית בקהילה

<https://call.gov.il/product-page/100936> - שיקום באשפוז

מכשירי שיקום וניידות במימון קופות החולים

סוגי המכשירים ושיעורי המימון

ההשתתפות במימון מכשירי ניידות היא בגובה 90% מהמחיר שנקבע, או מתקרת ההשתתפות שנקבעה, לפי הנמוך מביניהם ובהתאם לסוג המכשיר (כלומר, גובה ההשתתפות העצמית הוא 10% מעלות המכשיר או מתקרת ההשתתפות).

הזכאות לפטור מההשתתפות עצמית עבור מכשירי שיקום וניידות (ציוד שיקומי) ניתנת למי שמשתייכים לאחת האוכלוסיות הבאות:

1. מקבלי תוספת השלמת הכנסה לקצבת זקנה
2. מקבלי תוספת השלמה הכנסה לקצבת שאירים
3. מי שהכנסת משפחתם (נטו) לא עולה על גובה קצבת הזקנה עם השלמת ההכנסה שמשולמת לפי הרכב משפחה.

למידע מפורט באתר כל זכות – לחצו כאן <https://www.kolzchut.org.il/he> סיוע במימון מכשירי ניידות

למידע באתר כל הבריאות - <https://call.gov.il/product-page/10056713>

אשפוז סיעודי ממושך – "קוד משרד הבריאות"

כאשר אזרח ותיק מוגדר כ"סיעודי" או כ"תשוש נפש" ואינו יכול להישאר עוד בקהילה, המדינה מסייעת במימון האשפוז במוסדות סיעודיים מורשים. הסדר זה מכונה "אשפוז בקוד" ומיועד להבטיח שכל אדם הזקוק לאשפוז יקבלו ללא קשר ליכולתו הכלכלית.

השילבים לקבלת הקוד - תהליך קבלת הקוד הוא מובנה וכולל שני שלבים מרכזיים:

1. **שלב רפואי-תפקודי:** הערכה על ידי אחות לשכת הבריאות הקובעת אם המטופל עונה להגדרות "סיעודי" (תלות מוחלטת בזולת בביצוע פעולות יומיום) או "תשוש נפש" (ירידה קוגניטיבית הדורשת השגחה מתמדת).

2. **שלב כלכלי:** בדיקת הכנסות ונכסים של המועמד לאשפוז, של בן/בת זוגו ושל ילדיו הבגירים. משרד הבריאות קובע את גובה ההשתתפות העצמית של כל אחד מבני המשפחה בהתאם למבחני הכנסה מפורטים.

המטופל ומשפחתו יכולים לבחור מוסד מתוך רשימת המוסדות הנמצאים בהסדר עם משרד הבריאות. המוסדות נמצאים תחת פיקוח ובקרה שוטפת של משרד הבריאות בנושאי תזונה, ניקיון, טיפול רפואי וזכויות הדייר.

למידע מלא באתר משרד הבריאות - <https://www.gov.il/he/service/assistance-in-financing-nursing-hospitalization>

בריאות הנפש ושירותי שיקום בקהילה

הרפורמה בבריאות הנפש העבירה את האחריות למתן שירותים פסיכיאטריים ופסיכולוגיים לקופות החולים. עבור האזרח הוותיק, השירות ניתן באמצעות מרפאות בריאות הנפש בקהילה או יחידות ייעודיות בבתי החולים.

מידע מורחב באתר כל הבריאות - https://call.gov.il/category_page/page/mental-health

זכויות בני משפחה מטפלים (Caregivers)

מערכת הבריאות והרווחה בישראל מכירה בעובדה שהטיפול באזרח ותיק חולה מוטל ברובו על בני המשפחה. חוקי העבודה והמס מעניקים הקלות לבני משפחה המטפלים בהוריהם או בבני זוגם, מתוך מטרה למנוע שחיקה ולאפשר את המשך הטיפול בקהילה.

זכויות במקום העבודה:

חוק דמי מחלה מאפשר לעובד להיעדר מהעבודה לצורך טיפול בבן משפחה חולה על חשבון ימי המחלה הצבורים שלו:

- **טיפול בהורה:** עד 6 ימי היעדרות בשנה לצורך טיפול בהורה במידה וההורה תלוי לחלוטין בעזרת הזולת.
- **טיפול בבן זוג:** עד 6 ימי היעדרות בשנה בשל מחלת בן זוג שהפך תלוי בעזרת הזולת. במקרה של מחלה ממארת, הזכאות עולה ל-60 ימי היעדרות (על חשבון ימי מחלה או חופשה).
- **פיצויי פיטורין:** עובד שהתפטר כדי לטפל בבן משפחה חולה (הורה או בן זוג) עשוי להיות זכאי לפיצויי פיטורין, במידה והמצב הרפואי של החולה מצדיק את ההתפטרות.

הקלות במס:

בני משפחה המשתתפים במימון אשפוז סיעודי של הורה במוסד זכאים לזיכוי ממס הכנסה (נקודות זיכוי), בכפוף למבחני הכנסה של ההורה ושל הילד המטפל.
למידע מפורט באתר כל זכות -
https://www.kolzchut.org.il/he/זיכוי_במס_הכנסה_עבור_החזקת_הורה_או_בן_זוג_במוסד
למידע באתר רשות המיסים - <https://www.gov.il/he/service/itc116>

קישורים למקורות מידע נוספים:

למידע מורחב באתר כל זכות - בריאות בגיל השלישי https://www.kolzchut.org.il/he/בריאות_בגיל_השלישי

למידע מורחב באתר משרד הבריאות - <https://me.health.gov.il/older-adult>

למידע על זכויות במערכת הבריאות באתר כל הבריאות - https://call.gov.il/category_page/page/third-age

לברורים טלפוניים ניתן לפנות:

המוקד אזרחים ותיקים – המשרד לשוויון חברתי *8840

מוקד משרד הבריאות - קול הבריאות - מוקד שירות ומידע טלפוני *5400

נערך ב 7.5.26